

Sense papers, no hi ha casa: «Ocupar és l'única alternativa»

Les PAH catalanes denuncien els obstacles legals i el "racisme quotidià" per a les persones migrants a l'hora d'accedir a un habitatge

Membres de la PAH reclamen aturar els desnonaments a la Ciutat de a Justícia | ACN

"No tenim papers i, per tant, no podem trobar feina. Això és un gran problema per trobar pis". Així resumeix el Baha, un nom fictici, la seva realitat a Sant Celoni, on ha acabat ocupant un pis amb la seva parella i les seves dues filles menors d'edat. "Vam intentar trobar un pis de lloguer però va ser impossible i finalment hem ocupat un habitatge", explica. Ara el Baha ha recorregut a la Plataforma d'Afectats per la Crisi i el Capitalisme (PAHC) del municipi del Baix Montseny, que juntament amb la resta de PAH de Catalunya han impulsat una campanya contra el racisme habitacional (<http://lapah.cat/racisme-institucional/>) i perquè l'Estat faciliti la regularització de persones migrants i garanteixi així el seu dret a l'habitatge.

"L'ocupació es converteix en l'única alternativa", resumeix Martín Cárdenas, membre de la PAHC Bages i portaveu de les PAH catalanes en la campanya contra el racisme habitacional. Ell tampoc disposa de permís de residència i viu en un dels blocs ocupats per la plataforma a Manresa, propietat d'una immobiliària i on ara hi viuen 17 famílies, després de dos anys buit.

Les conseqüències de la llei d'estrangeria s'estenen per tot el país. A Girona un grup de joves migrants va impulsar a principis de març la Tancada per Drets, i van ocupar la Universitat de Girona per reclamar la regularització dels sensepapers. Amb l'arribada del coronavirus, la universitat va tancar les portes i els joves viuen ara a l'Alberg de Joventut Cerverí de Girona. Un d'ells és Mohamed El Bourkhissi. Té 20 anys i en fa dos que és a Catalunya. "L'única

alternativa per tenir un pis és l'ocupació. Això és supervivència", explica.

Martín Cárdenas, portaveu de les PAH catalanes: "L'ocupació es converteix en l'única alternativa"

Igual que el Baha, el Martín i el Moha, la Zoula -que prefereix identificar-se amb aquest nom fictici- també ha ocupat un immoble, en aquest cas a Salt. "Ens demanaven una nòmina i un Número d'Identitat d'Estrangers (NIE) però ni jo ni el meu marit tenim ni una cosa ni l'altra", relata. La Zoula explica, però, que tots dos treballen en l'economia submergida i ingressen prou diners per poder pagar una quota d'arrendament i viure de manera legal amb els seus dos fills menors d'edat. "Jo vull pagar un lloguer perquè ocupar implica molts problemes. Ens poden desnonar en qualsevol moment", diu.

Els pisos ocupats per persones migrants han estat les darreres setmanes sota els focus en diversos municipis catalans. Els alcaldes de Mataró (David Bote, PSC), Premià de Mar (Miquel Àngel Méndez, JxCat) i Badalona (Xavier García Albiol, PP) han reclamat més mesures contra les ocupacions, vinculant-les a la inseguretat. En paral·lel, el PP ha presentat un recurs al Tribunal Constitucional

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/204632/pp/impugna/decret/habitatge/govern/al/tribunal/constitucional>) contra el decret d'habitatge de la Generalitat, que obliga els grans propietaris a oferir un lloguer social a persones que hagin ocupat els seus pisos, si fa més de sis mesos que hi viuen i estan en situació de vulnerabilitat. Segons el president del partit a Catalunya, Alejandro Fernández, la normativa converteix Catalunya en "una mena de paradís okupa".

A la demarcació de Girona, Càritas Diocesana atén casos d'ocupació cada dia, segons explica la cap de programa de suport jurídica de l'entitat a la zona, Mònica Caldas. La responsable de Càritas recorda que la impossibilitat d'accedir un habitatge implica molts altres obstacles. Molts municipis, per exemple, condicionen l'empadronament a disposar d'una residència estable, cosa que a l'hora de la veritat deixa fora molta gent. "És un problema perquè el padró és la porta d'accés a ajudes i a drets com la sanitat o l'escolarització", diu Caldas.

Per evitar caure en aquest cul de sac, a Barcelona l'Ajuntament ha optat per la política d'empadronament actiu

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/201434/ajuntament/barcelona/reclama/altres/ciutats/tambe/empadronin/sense/domicili>), que consisteix a atorgar el padró a persones que no disposen de domicili fix o regularitzat. Cada any el consistori registra 6.000 sol·licituds d'empadronament de gent sense domicili i entre 500 i 1.000 de veïns que no poden acreditar que viuen a casa seva. El consistori reclama a altres municipis que segueixin els seus passos.

Un peix que es mossega la cua

La situació de les persones migrants és un peix que es mossega la cua. Sense permís de residència no poden treballar i per obtenir el permís han d'aconseguir un contracte laboral d'un any a jornada completa. Les dificultats per empadronar-se, a més, suposen que en molts casos no puguin accedir a les taules d'emergència habitacional dels ajuntaments. "Això contradiu la Llei catalana de serveis socials que demana senzillament l'empadronament i no certs anys d'inscripció", recorden des de les PAH.

Baha: "Si per a molta gent amb papers és difícil

trobar un pis, imagina't per a nosaltres"

"Aquests organismes es desenten totalment davant de les situacions d'exclusió que vivim i que sovint únicament ofereixen la possibilitat de repatriació", apunten les plataformes. "Si per a molta gent amb papers és difícil trobar un pis, imagina't per a nosaltres", diu el Baha, que ara està pendent d'un procés de desnonament del pis que ha ocupat amb la seva família a Sant Celoni, propietat del Banco Santander.

Des de Càritas Diocesana de Girona, Mònica Caldas, lamenta la "precarització" a la qual l'Estat aboca les persones en situació administrativa irregular. "A banda de l'ocupació, l'altra alternativa és el lloguer d'habitacions, per les quals poden arribar a pagar fins a 300 euros". Una situació que des de les PAH alerten que s'ha convertit en insostenible a causa de l'epidèmia de coronavirus. Molts migrants s'han quedat al carrer, ja que la suspensió dels desnonaments dictada pel govern espanyol en ple estat d'alarma deixa fora les persones en situació administrativa irregular (<https://www.naciodigital.cat/noticia/199737/llacunes/suspensio/desnonaments/anunciada/govern/espanyol>).

Les màfies fan negoci

En aquest escenari és quan apareixen els grups criminals que fan negoci amb l'emergència habitacional (<https://www.naciodigital.cat/noticia/175886/negoci/miseria/700/euros/claus/pis/ocupat/barcelona>). Grups que ocupen immobles per després vendre'n les claus a persones desesperades. L'epidèmia ha disparat la necessitat i, per tant, també els preus que es poden arribar a pagar, que ja poden superar fins i tot els 2.000 euros segons diverses fonts consultades.

"Són màfies sense escrúpols", diu Cárdenas des de la PAH. El portaveu de la campanya de les PAH catalanes alerta que la compra d'una clau no garanteix, ni de bon tros, una solució a llarg termini. "Moltes vegades les mateixes màfies extorsionen a les persones a qui han venut les claus per cobrar-los més diners o per fer-les fora i poder tornar a vendre el pis", explica.

El "racisme quotidià"

Des de la Tancada per Drets de Girona, El Bourkhissi considera que més enllà del racisme institucional de la llei d'estrangeria, les persones migrants són víctimes d'un "racisme quotidià" més invisible però igualment discriminatori. "Encara que tingués papers, se'm faria molt difícil trobar un pis pel meu color de pell", diu. "Molts donen per fet que els marroquins som conflictius i que mai tindrem diners, i no ens volen llogar habitatges", afegeix.

Una denúncia que constaten des de la PAH. "Molts cops veiem com les immobiliàries diuen a persones racialitzades que els pisos ja no estan disponibles, però després comprovem que no és cert", apunta Cárdenas. Una de les denúncies per racisme habitacional que ha transcendit més en l'opinió pública els darrers mesos és la de l'activista antiracista Nogay Ndiaye. Va ser ella qui va denunciar que hotelers de Lleida es negaven a allotjar temporers (<https://www.naciodigital.cat/noticia/203310/futbolista/monaco/ofereix/pagar/allotjament/temporers/denuncien/hotels/lleida/neguen>) tot i que el futbolista català del Mònac, Keita Baldé, es va oferir a assumir els costos.

Mohamed El Bourkhissi: "Encara que tingués papers, se'm faria molt difícil trobar un pis pel meu color de pell"

"El racisme en l'habitatge va més enllà de tenir papers. Jo soc catalana i he viscut com se'm negava l'accés a un pis tot i tenir sou de treballadora pública", explica. "Hi ha immobiliàries que m'han arribat a dir que el propietari no vol negres", assegura. Davant un racisme quotidià que costarà temps d'erradicar, Ndiaye assenyala la derogació de la Llei d'estrangeria com a primer objectiu polític per acabar amb el racisme habitacional.

En la mateixa línia s'expressa, des de Càritas, Mònica Caldas. "Culpabilitzem les persones que han ocupat un habitatge però tot parteix d'una la Llei d'estrangeria que veu els migrants com a mà d'obra i no com a ciutadans", afirma. El 27 de febrer el ministre d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, José Luis Escrivá, plantejava la necessitat de modificar la Llei però el 27 de maig s'autoesmenava. "Les prioritats ens han canviat les normatives, però continua sent una necessitat", deia. Una necessitat per garantir, per exemple, l'accés a un habitatge. "Si no tens casa, no tens res", conclou la Zoula des de Salt.